

Ovih da
Josip u Česku
Liberu posj
hvalnom pi
Česke izlje
mirenja u Č
napredak i
kraljevine.

U posled
depulacije p
izvestaj o c
Schwegel pr
taciji. O izv
debata te je
Razmjer kva

Za razn
stvo izvanjs
gaciju prigla

Poddod
radio je b
bivšem min
gledi lučki
liće dr. P
pred odbor
lekar iz A
burana Bē
gne dr. K
trebita očit
koju su po
je, da ga v
sege.

Kako
sutra u H
maljek i s
svim kol
muzeve i
koalicija a
prava. Ti
opozicija k
kolari dica
madjarons
u tim kol

Petro
slijednjoj s
odboru za
da je prim
u kojim su
laže, da s
čka skupina
prihvaćen
odgovaraju
su slusali
Nakon toga
Stolipin o
priznao, c
nekih pomoćnika
Uružan je
faktori sl
Vinaver, L
tuzidovskog
davaju no
popratiti
koji je re
cara i izl
ljudi, koji
Senzaciju
ničke gr
bez odst
sova.

Pred
general S
jutro u E
niku aus
Becku st
pismenu
ime talija
je kašnje
sjetio je
nistra, g
talijanski
Salette, a
generali.

I sve je opet zamuklo groboim mu-
kom. Borba se nije nastavila, jer pala
fizička snaga nije mogla da nadje svoj
ekivalent u moralnoj sili — u duhu na-
roda.

Nije ni čudo. Naš je živalj u porečkom
kotaru bio od iskona najzapušteniji — i
premda sačinjava ogromnu većinu pu-
čanstva onoga kotara, taj živalj nije ni
dan danas još dobio od zemlje a ma ni
jedne hrvatske škole.

(Sljedeći)

Učiteljski službовни doplatci.

Na temelju zakona od god. 1901. su
pitali su mnogi učitelji u pokrajini, da
njim se priznade dozorići njim prvi služ-
bовни doplatci. Bjeo njim priznat od po-
krajinskog školskog vjeća, a na utok zem-
odobra takodjer od ministarstva za bogo-
štvo i nastavu. Protiv toj rješitbi uložio
je zem. odbor pritužbu na upravno sudište, tvrdeć, da se doba za službовne do-
platke imade računati ne od dana nastupa
službe, nego od dneva, kad je učitelj po-
ložio sa povoljnijim uspjehom izpit uspo-
sobljenja. U prije obstojećem zakonu je
izpit usposobljenja bio izrično postavljen
kao početak razdoblja za službовne do-
platke, nu u zakonu od god. 1901. bje-
taj slavat izpušten. Dne 16. maja t. g.
držala se pred upravnim sudom razprava
vrhu raznih takovih službajev, a poimence
za doplatke gg. učitelja Licula, Monasa,
Medvedića i Barbalica, svi iz pažinsko-
gokotara. Odnosna osuda bila je proglašena
dne 13. t. m., i to povoljna učiteljem, da
majme doba za doplatke teče od na-
stupa službe, a ne od položenja izpita
uzposobljenja.

Nas veseli taj uspjeh učitelja, jer kad
za sve državne činovnike vredi to isto
načelo, pravo je i pošteno, da bude pri-
znato i njima se na njihovu doista tegotnu i
prevažnu službu.

Do zanimivih zaključaka se poko mora-
doći, promatra li se stvar s drugog stan-
ovišta. Ili se je najveća volja saborskog za-
stupnika, koji su stvarali onaj zakon, su-
darala sa tumačenjem danim od upravnog
suda, a tada se zemaljski odbor grubo
ogriješio u njih, prisvajajući sebi i njim
nakane, kojih nisu imali, te stvarajuć od
njih bedake, koji nezauvjetno ločno označiti
svoju volju u tako bivatvenoj točki. Ili
pak volja saborskog zastupnika se je do-
ista sudarala sa tumačenjem danim od
zemaljskog odbora, a tada . . . no tada
nebi imali nego žalit saborske zastupnike!
Mi, znači da je u saboru bilo tada medju
zastupnicima veći dio i dobroih pravnika, a
da i drugi zastupnici nisu za odmet po-
razboru, radje nagnjeno na prvu pred-
postavu, da se najveća volja saborskog za-
stupnika sudarala sa tumačenjem danim od
upravnog suda.

Kod istoga suda vise sada razni spo-
rov i radi suslijednih doplataka. Zemalj-
sko školsko vjeće priznalo je te doplatke
po novom zakonu i po godinama službe
bez obzira na dobu priznaje posljednjeg
doplatka. Na utok zem. odbora je mini-
stervstvo odlučilo, da suslijedni doplatci se
računaju od posljednjeg. Protiv toj rješitbi
nisu zanimani učitelji uložili pritužbu na
upravno sudište.

Mi smo osvjeđeni također o oprav-
danosti i zakonitosti zahtjeva tih učitelja,
te želimo, da njim bude od zamoljenog
suda i priznato.

Iz carevinskoga vjeća.

Bec, 24. juna 1906.

Prošloga tjedna obdržavala je zastup-
nička kuća svaki dan osim četvrtka sjed-
nice. U svih je razpravljala o brtnu pre-
osnovu. Kod pojedinih paragrafa postavlja-
la se množina predloga kako se imadu
promjenili. Njeki predlozi manjine u odboru
prihvaci su u kući, a takvi su da će
trebati truda dok se stilizuju drugi para-
grafi s prvimi suvišli. Ako osnova u obće
prodje, bit će krpjava.

Zastupnik Spinčić sa drugovim posta-
vio je već predprošloga tjedna upit na
ministra bogoštvo i nastave radi kon-
grue kapelanom u Dobrinju. Oblasti po-
stopaju sa našim svedenicima u Istri kao da
bi mogli od zraka živjeti. I kod toga viđi
se ljubav austrijskih oblasti naprma na-
sim i nam.

Subotu podnesao je isti zastupnik sa
drugovim interpellaciju radi napisu i u obće
porabe jeziku kod novoga kolodvora u
Trstu i kod postaja Rocoli i Verdelli
na tričanskom zemljistu. Kako se deoznoje,
kane e. k. oblasti posvema prezzeli slo-
venski jezik, kio da su Slovenci parija.
Za pravo i zakon kod toga postavljenia je
interpellacija.

Isti zastupnik Spinčić sa drugovim pod-
nesao je prešan predlog za podporu
obiću i državnih sredstava mjestnoj ob-
lasti Dekani, u kojoj je tuča dne 2. t. m.
naniela velike stote.

Podzbor proračunskega odbora iz-
bran za proučenje pitanja odsje lučkih
radnina u Trstu odlučio je postaviti na
bivš. ga ministra-predsjednika Koerbera 12.
pitanja. U glavnom idu ta pitanja na sli-
deće: kako je mogao ministar-predsjednik
god. 1901. odati lučke radnje, gdje se
radi o milijonu i milijonu, bez znanja i
privileja parlamenta, premda je parlament
god. 1901. i 1902. redovito radio? Kako
je mogao ministar-predsjednik sklapati
ugovore sa bankom Union, neobazirajuć
se na resorte ministre, i na ogradi ministra
financija? Je li se radnje odalo
lučki Faccanoni bez razpisa natječja sa
odobrenjem ministarskog vjeća, i da li i
kako se to obrazložilo, i zasto se jih
je dalo bez razpisa natječja? Zasto se je
načelno baš sa bankom ugovaralo a ne
sa kojim gradjevnim poduzećem? Da li se
je lirni Faccanoni ustvremno osjeguralo
da može naknadno robiti sru mjesto ka-
menja bud koje veličine? Žešto se kontrolnoj komisiji u vrhu državnih dugova nije
dalno na znanje o nepravilnosti dugova?

Ajde Koerberu na posao za ova tvoja
čista djela!

U četiri sjednicu izbornoga odbora
razpravljalo se je o mandatih i raz-
dobi kotara u Štajerskoj. Končni
rezultat bio je taj, da su svih predlozi, sa
slovenske strane postavljeni, propali. Proti
njim sudjelili su se svih Njemci, neizvez-
nit kršćansko-socijalni nit socijalno dem-
okratskoga odaslanika, a njim se pri-
dužio Talijan dr. Bartoli i Rumunj Onciu.
Za predloge slovenske glasovali su svi
slovenski odaslanici. Proti predlogom slo-
venskim bilo je, 26. za 21. glas. Pri
tom je ministar nutarnjih poslova rekao,
da po popričnom broju, koji proizlazi iz
zbroja broja pučanstva i porezne snage,
padaju na Njemce 22 na Slovence 6 man-
datu.

Zastupnici Gessmann i Adler bili su
doista izjavili da će glasovati za 1. slo-
venski mandat više u Štajerskoj pod uvjetom
da se pak dade jedan njemacki mandat u
Kranjskoj, ali su proti tomu stupili ostali
Njemci, a Gessmann i Adler uzegli svoju
izjavu.

Iz Štajerske prešlo se je na Galiciju.
Svejanec Stein je predlagao da se obu-
stavi razprava o Galiciji dok se ne stvari
zakon o posebnom položaju Galicije i Bu-
kovine. Taj predlog pada. Onda se zapo-
djene razprava o broju mandata u Galiciji.
Član poljskoga kola Glambinski pred-
laže da se broj mandata u Galiciji povisi
od 102 na 110.

Rusin Wassliko bio bi za povećanje
mandata, kad bi Poljaci bili pravedniji
naprma Rusinom, kad nebi samo za se
radili.

Njeman dr. Gross je proti svakom
povećanju, pak pripalio povećanje Po-
ljakom ili Rusinom, jer Njemci nemogu
nikako pristati na bud koje povećanje
slovenskih mandata. Razpravu se je na
pretrgnulo.

Austrijska delegacija imala je
sjednice dne 21. i 23. t. m. te razprav-
ljala proračun ministarstava izvanjskih po-
slava. O tih poslovih govorio je već prije
ministar izvanjskih poslova Goluchowski.
U rečenih sjednicah rekli su svoju razni
zastupnici.

Njeman barun Walterskirchen udarao
je osobito proti zahtjevom Ugarske.

Drugi Njeman Dobering (iz Koruške)
izjavio se je za proračun poglavito za to,
jer je monarhija u savezu sa Njemackom.
To je mnenje nesamo njegov nego sve
njegovo njemačko-pučke stranke.

Zastupnik Biankini počeo je svoj
govor hrvatski. Svenjenci su ga htjeli
smetati, ali se nije dao smeti. Njemački
govore, rekao je da njemu u austrijskoj
delegaciji mjesto nije, jer Dalmacija, koju
zastupa pripada po zakonu Hrvatskoj.
Velika je pogreška, stetna za nutarnje i
vanjske odnose monarhije, što se nije
Dalmaciju sjedinilo sa Hrvatskom. Ministar
vanjskih poslova slika te odnose u ru-
žičastih bojama. Ili se varal i hoće da druga
prevari. Trosveza je zastarjela, i služi samo
Njemackoj za njezinu svjetsku politiku.
K tomu, uslijed trosveze, mi smo samo
pioniri Njemacke. Radi te svezu laci se
kod nas Slavene koji su najveća zaprič-
cijem Njemacke. Uslijed trosveze, koje
posledica je njemačka politika monarhije,
studijili su se Monarhiji svi slavenski narodi,
i nije njima stalo do njezine sudbine.
Ni drugi njemački narodi nisu zadovoljni.
Pri svem tom nije se zadovoljilo svih
Njemaca, kako to najbolje Svenjenci po-
kazuju. Politika njemačkoga potiska prema
jugu i izoku, kojom je naša monarhija
samo agencija Velike Njemacke, ima svoje
ložice posljedice. Narodi koji se njom
potiskeni čete, poteli su se zbljazavati.
Zaboravljaju na međusobne razpre i brate
i. Ugru su uvidjeli kamo vodi panger-
manska politika. Tako je došlo do po-
mitke izmed Ugru i Hrvata, tako do
Riške rezolucije. Ugru i Hrvati mogu do
svoje neodvisnosti doći jedino ako su složni.
Treba najprije Dalmaciju utjeloviti Hrvatskoj.
Ugru ni Hrvati nisu bili nikad podjarmeni, oni su svojevoljno stupili
u savez pod uvjetom, da se postuje nje-
zina prava. Kad jih se nepostope, teže za
nekadjanju neodvisnosti. To nije vele-
daja, kako je rekao Walterskirchen nego
je to zakonita borba za prava naroda.
Prijeponje Dalmacije Hrvatskoj opravdano
je nesamo povijest i prirodom, nego i
gospodarskim obzirima. Ono je uvjet za
mirno rješenje jadranskoga pitanja, ba-
sansko-hrvatskoga pitanja i cielog bal-
kanskoga pitanja, toga najgorugeđa pitanja
monarhije Habsburga. Ministar vanjskih
poslova veli, da monarhija neima egoisti-
čkih namjera na Balkanu. Ništa bolje
nego kad bi to bilo! Al to je protivstvoju
sa činjenicom: zašto se uvdjaju učenje
albanskoga jezika u školama u Dalmaciji?

Tzeli su se Albanijom, a za njom teži
i Italiju. Zato su oružanja i utvrđivanja
i na strani Austro-Ugarske i na strani
Italije, tih dviju saveznika za nevolju.
Monarhija tako postupa na Balkanu da otu-
djije narode na njem. Mjesto dži liepo s
njimi postupa, ona ih neke sile da sklope
ugovore po sebe ponizujuće, kod drugih
je žandar u svrhu da ih drži pod turškim
jurišom. Sve skupiak slavenske narode
u medjih i izvan njih tlači. Ja svršavam,
reče govornik, su opaskom da je moć pri-
rodnega prava koju imu svaki narod u
sebi jača nego li vojska citavoga svijeta.
Proti narodnjem pravu može se dugo bo-

riti, ali se ga ne može nikad poraziti. Ni
može se ljubavi imati ondje gdje se mrž-
uje. Označka nutarnje i vanjske politik
monarhije jest mržnja proti Slavecom na-
rodi proti Hrvatima. Dok se to korjenita
ne promjeni, dole moramo biti proti njoj
i glasovati također proti proračunu za
vanjske poslove.

Jos je mnogo govornika govorilo. Tako
Njemic dr. Tollinger, Steiner, Schlegel, Strau-
cher, Baernrether; Česi Klofač, Kramar,
Schönborn; Poljak Abrahamović; Rusin
Rumanj, te Slovenac Šusterić i Talijan
osim Tiroča Delugana Bartoli. Dr. Šu-
sterić veli da savez s Ita-
lijom je samo na papiru. Valja se dobro
obručati osobito jakom mornaricom. Valja
na Balkanu drugu politiku voditi ako je
još vremena. Svi Balkanski narodi, uslijed
dosadanje politike, mrze Austriju i sa svim
pravom. Ugri su uvidjeli sto treba. Oni
su ruku pomirnju pružili Hrvatima, oni
su hoće da pomoći Hrvatu vode politiku
priateljsku balkanskim narodom.

Dr. Bartoli kaže, da je smješno vi-
kati na Madžare radi njihova postupka.
Oni hoće da se riese Austrije, u kojoj
uvijek vlast deviza divite et impera. Pre-
lazeći na Pr morje reče, da bi imali naj-
pravo samo Talijani (bum!). A vlasta po-
stupa s njim zlo: slavizira urede u Pri-
morju, neda univerze u Tratu, rabi poli-
cijane mјere proti Trstu, podnosi aramotne
osnove izborne reforme. Neprjateljsko dr-
žanje vlasta naprma Talijanom, neda ovim
da imadu pouzdanje u politiku skupne
vlade.

Njemačke novine bečke i druge do-
niele su samo kako je delegat Hrvatske i
Slavonije u podzboru ugarsko-hrvatske
delegacije dr. Nikolai počeo govoriti
hrvatski, pak kako je govorio kasnije nje-
mački. Ni tiči nisu doniele o tom što je
govorio. Budimpeštanske novine donesle
su izvadak govora. Govorio je o tom, kako
se Hrvate zanemaruje u c. i k. mornarici.
premda oni daju mornarici najveći broj.
O tom u ostalom kojom drugom zgodom.

Beč 26. juna 1906.

Sinoć, u pondjeljak, bila je sjed-
nica zastupnička kuce savršena za
7 sati u večer. Njeman Sylvester pred-
ložio je da se prešno postavi na dnevni
red drugo čitanje privremenoga
proračuna za drugu polovicu ove godi-
ne. Prešnost bila je prihvaćena bez ras-
prava. Sjednica se je pretrgala na četvrti
čas, da se uipoštuje. Budimpeštanske novine
se slijedile pak se raspravljalo. I danas je ta
rasprava zaokupila cijelu sjednicu. Sutra
će slijediti.

Jučer je izborni edbor imao sjed-
nicu, u kojoj su Njemci predložili da se i
Galiciji dade najmanje jednoga njemačkoga
zastupnika. Vlasta se je izjavila proti po-
većanju broja zastupnika u Galiciji. Broj
stanovnika i porez zajedno da im nedaju
više nego li im ih je predloženo. — Ras-
prava će se večeras nadaljivati.

U austrijskoj delegaciji ras-
pravljalo se je, posle obće rasprave o
izvanjskih poslovi, jučer i danas o voj-
ničtu. Rasprava o njem nije gotova.

U ugarsko-hrvatskoj delegaciji
raspravljao se je, posle obće rasprave o
izvanjskih poslovi, jučer i danas o voj-
ničtu. Rasprava o njem nije gotova.

Nastavak u prilogu.

Politički pregled.

U Puli, dne 27. junija 1906.

Austro-Ugarska.

Ovih dana boravio je car i kralj Fran Josip u Českoj, gdje je u njemačkom gradu Libercu posjetio lamošnju izložbu. U zahvalnom pismu na stanovništvo kraljevine Česke izljeće vladar potrebu naravnog izmirenja u Českoj, od čega da je ovisan napredak i procvat te bogate i napredne kraljevine.

U poslednjoj sjednici austrijske kvalne deputacije predložio je ministar finančija izvestaj o carinskih prihodima. Izvestitelj Schwegel predložio je nuncij ugar. deputaciji. O izvestaju vodila se je dugotrajna debata te je nuncij jednočasno prihvaden. Razmjerni kvote bio bi 57:6 : 42:4.

Za razprave proračuna sa ministarstvom izvanjskih posala u austrijskoj delegaciji priglašeno se je više govornika.

Podobor proračunskega odbora izradio je pitanja, koja će se predložiti bivšem ministru-predsjedniku dr. Koerberu glede lückih radnja u Trstu. Odluka, da li će dr. Koerber i ostali ministri doći pred odbor na sastanak, stvorili će se tek u povratku ministra-predsjednika baruna Becka iz Česke u Beč. Da uzme dr. Koerber pred odborom dati potrebita očitovanja na slavljeniu mra pitanja, koja su podigliena u 12 točaka, nužno je, da ga vladar rabi obveze službeno prisegi.

Kako smo već javili obavili će se sutra u Hrvatskoj naknadni izbori za zemaljski sabor u 8 izbornih kotara. U svim kotarima kandidira opozicija svoje muzeve i to u 6 kotara hrvatsko-srbska koalicija a u 2 kotara Statčevićeva stranka. Tini izbori biti će znatno očajano opozicija u hrvatskom saboru, jer su ti kotari dijelomno pripadali vladinoj ili madjarskoj stranci, koja se neusa više u tim kotarima kandidirati.

Rusija.

Petrogradski listovi izvješćuju o poslednjoj sjednici državne duine. Izvještitelj odbora za izradbu poslovnika saobtuje, da je primio iz Londona i Pariza pisma, u kojima se zastupnicima drž. duine predlaže, da se ustroji parlamentarna obranička skupina. Taj je predlog jednoglasno prihviten. Po tom je ministar pravosuđa odgovorio na neke interpelacije. Zastupnici su slusali sasvim mireno njegovo razlaganje. Nakon tog je ministar unutrašnjih posala Stolipin odgovorio na neke interpelacije i priznaučio, da je redarstvena uprava počinila u nekim slučajevima nezakonitosti. Bišvi pomoćnik ministra unutrašnjih posala knez Uružov naglasio je, da neki nepozvani faktori slave ministrovu dobru volju. Zast. Vinaver, Nabokov i Rodičev osudjuju protužidovske izgrede a u neku ruku opravljaju postupak vlode. Veliko odobravanje poputilo je govor zast. kneza Uružova, koji je rekao da drž. duma mora štititi cara i izleći Rusiju, te ju oslobođiti od ljudi, koji su odgojeni u policijskom duhu. Senzacija je pobudilo, da je predlog radničke grupe o ukinuću prava vlastištvu bez odstete odbijen velikom većinom glasova.

Italija.

Predstojnik talijanskog glavnog štora general Saletti stigao je dne 24. o. m. u jutro u Beč i u 11 sati predao predstojniku austrijskog glavnog štora generalu Becku sliku kralja Viktora Emanuelu i pismenu čestitku. Ujedno je čestitao u ime talijanske vojske. Grof Beck uvratio je kašnje Saletti posjet. Poslije podne posjetio je Salettu nadvojvode, ratnog ministra, generale i t. d. Na večer dan je talijanski poklisač Avarna objed u čast Salette, a prisustvovali su mu mnogobrojni generali.

Piva

Zapovijed!

Čuvajte se

i držite vazduh u kući Fellerov ugodno mirisavi bijelični fluid sa znakom Elsa-Fluid, jer isti brzo leči ulogi, reumu, trganje u udolini, bude, grč, bol u rukama, nogama, glavi te zubobol, zatim bol u krilu, živaca, upalu ledja, izazene, influenzu, jednostranu glavobolju, a djeluje dobro kod slabosti, tremosa, upala, udaranja srca, sum u uslmu, slabih očiju, bol u prstima i udovim, te grozalem.

12 malih ili 6 velikih boščića stoji franke - 8-60
24 " " 12 " " 8-60
48 " " 24 " " 16-
kod pravilnosti istog E. V. FELLERA, Ljekarnika u STUBIGL, Elsin, trg br. 202 (Hrvatsko).

Preporuča se također Fellerove čisteće Rhabarbara pilule sa znakom „Elsina pilule“, 6 štakula po K 4-1 istodobno narniti, isti djeluju osobito kod želudanih boli, težko probavo, mučino itd.
Pravog balzama dobitja se ne u već 2 tucela franko za K 5-

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Primanje pitomaca komisarijata u c. i k. mornarici.

Početkom oktobra biti će u c. i k. ratnu mornarici primljeni pitomci za komisarijat mornarice. Da doznaju točno i

naši hrvatski mladići što sve treba za „skupe novce“. Postignuće takvog mjeseta a sa željom da se što više Hrvata našte na ova mjeseta, donosimo potanko sve ustanove i propise. — Molbe za primljenje pitomaca komisarijata imaju se vlastoručno napisane poslati do 15. augusta na c. i k. ministarstvo rata, odjel za mornaricu, i Op. Ur. Ove posljedne netočnosti učistima priložiti: 1) domovnicu; 2) svjedočbu sposobnosti za vojenu službu izdanu od jednog aktivnog liečnika c. i k. mornarice, c. i k. stajače vojske ili jednog od obiju domobranstva; 3) svjedočbu o učepljivanju kočica u službu da to nebi bilo potvrđeno u svjedočbi vojničkog liječnika; 4) krstni list (najviša doba 23 godine); 5) dozvola za pristup u vojničku službu (Eintrittschein) izdanu od nadležne političke oblasti ili, ako je natjecatelj već dobrovoljno asentiran ili odslužio vojničku službu, dokaz o tomu. (Natjecatelje, koji su uzeti u vojnike kao jednogodišnji dobrovoljci, neće se uzeti u obzir); 6) Ovjerojljena privola otca (titika) za dobrovoljni nastup u c. i k. mornarici; 7) svjedočbu bezprijornog ponapanja izdanu od političke ili redarstvene oblasti i svjedočbu slobodnog stanja; 8) svjedočbu zrclosti koje više realke ili gimnazije; 9) svjedočbu o položenom ispitu s dobrim uspjehom iz državnog računoslovja. Izmoga imaju natjecatelji, koji su već uzeti u vojnike, priložiti molbi ovjerovljenu izjavu otca ili titika, kojom se obvezuju da će četiri godine vršiti prezentnu službu u c. i k. mornarici. Natjecatelji vojnički obvezanici imaju svoje molbe poslati službenim putem; ostali imaju poslati molbe izravno na ratno ministarstvo, odjel mornarice. Od dana uručenja molbe do rješenja iste natjecatelji su dužni, svaku promjenu boravka prijaviti ratnom ministarstvu, odjel mornarice.

Oni natjecatelji koji polože s dobrim uspjehom prijamni ispit, ako nisu već prije asentirani, bit će podržani novčanjem i nakon toga imenovani provizornim pitomcima komisarijata mornarice i namješteni na jedan ratni brod u puljskoj luci.

Kod većeg broja natjecatelja bit će u zeti u posebni obzir oni koji su svršili koje više nauke osobito pravne i državne znanosti.

Iza uvaženja molbe bit će imenovani pozvan na prijamni ispit, koji se ograničuje na dokaz poznavanja njemačkog jezika a koji se polaze u drugoj polovici mjeseca septembra kod c. i k. lučkog admirala u Puli.

Putne troškove do mjesta ispita kao eventualno i natrag imaju natjecatelji sa mi iz vlastitog pokriti. Ipak će onima, koji budu imenovani privremenim pitom-

cima komisarijata, biti putni troškovi od boravišta imenovanog do Pule odobreni.

Od dana imenovanja uživaju provizorni pitomci komisarijata c. i k. mornarice plaće od 140 K, ustanovljenu brodsku hranu i iznos za odjelo od 300 K. Nakon dvije godine moraju provizorni pitomci položiti ispit pristava komisarijata mornarice i u povoljnijom slučaju budu imenovani stalnim pitomcima komisarijata mornarice i nakon toga kod isprážnjenja mjesto imenovanu pristavu komisarijata mornarice 3. razreda.

Voloski kotar:

Iz Podgrada plju nam: Na javnom sastanku, obdržanom ovde dne 6. maja, govorilo se da među ostalim i o prestatom provajdjanju šumskog zakona u ovom kotaru. Između ostalih žigosa je tu prestrog i g. Slavko Jenko umoljen za to od ovdejšnjih posjeđnika. O tomu je izviesljač točno „Naša Sloga“ dočim je izviesljač „Edinstvo“ u dvojakom smjeru bio netočan. Oni naime izvieslje, kao da bi netko bio kazuo, da vlasta uždržaje ovde vojni vrt za skupe novce, što neugovara istini. Vlasta čini nesto, ali ni izdaleko ono, što bi nam trebalo, a godišnji potrošak je tako neznan, da se ne može to nazvati.

Izviesljač je nadalje, da su posjednici se što više Hrvata našte na ova mjeseta, donosimo potanko sve ustanove i propise. — Molbe za primljenje pitomaca komisarijata imaju se vlastoručno napisane poslati do 15. augusta na c. i k. ministarstvo rata, odjel za mornaricu, i Op. Ur. Ove posljedne netočnosti učistima priložiti: 1) domovnicu; 2) svjedočbu sposobnosti za vojenu službu izdanu od jednog aktivnog liečnika c. i k. mornarice, c. i k. stajače vojske ili jednog od obiju domobranstva; 3) svjedočbu o učepljivanju kočica u službu da to nebi bilo potvrđeno u svjedočbi vojničkog liječnika; 4) krstni list (najviša doba 23 godine); 5) dozvola za pristup u vojničku službu (Eintrittschein) izdanu od nadležne političke oblasti ili, ako je natjecatelj već dobrovoljno asentiran ili odslužio vojničku službu, dokaz o tomu. (Natjecatelje, koji su uzeti u vojnike kao jednogodišnji dobrovoljci, neće se uzeti u obzir); 6) Ovjerojljena privola otca (titika) za dobrovoljni nastup u c. i k. mornarici; 7) svjedočbu bezprijornog ponapanja izdanu od političke ili redarstvene oblasti i svjedočbu slobodnog stanja; 8) svjedočbu zrclosti koje više realke ili gimnazije; 9) svjedočbu o položenom ispitu s dobrim uspjehom iz državnog računoslovja. Izmoga imaju natjecatelji, koji su već uzeti u vojnike, priložiti molbi ovjerovljenu izjavu otca ili titika, kojom se obvezuju da će četiri godine vršiti prezentnu službu u c. i k. mornarici. Natjecatelji vojnički obvezanici imaju svoje molbe poslati službenim putem; ostali imaju poslati molbe izravno na ratno ministarstvo, odjel mornarice. Od dana uručenja molbe do rješenja iste natjecatelji su dužni, svaku promjenu boravka prijaviti ratnom ministarstvu, odjel mornarice.

Povjerenstvo koje je došlo na mjesto uslijed interpolacije zasl. Spinšća nije našlo tražu posjećenim voćkom, nu ono nije o tom ni ispitivalo posjednike, ved samo nekoje prijatelje sadašnjeg nezdravog sustava, koje se proti odlučnoj volji naroda podupire.

Governnost na javnom sastanku o tom pitanju predvacešo kasnije dvojica činovnika, na koje spada taj posao u prvom redu, da se je o stvari protjerivalo i t. d. te da će već ministar na temelju službenih podataka odgovoriti istinu na upit zast. Spinšća.

Upozorenje tom grožnjom, stali su naši ljudi točnije ispitivati tko ima pravo t. j. naši govornik ili prijatelj sustava. Istražilo se je samo u Podgradu, gdje ima preko 100 posjednika. Samo polovica do sada ispitanih posjednika t. j. 52, pružile jasan dokaz koliko bijaše umjetna onako na luhku izušena „laž“.

Ustanovilo se je naime, da su posjednici od 52 posjedniku prosle zime slijeća voćna stabla: 173 slijive, 135 trešnja, 12 jabuka, 11 oraha, 8 krušaka, ukupno 339 voćnih stabala. — Pošto je i drugih stabala koja nisu odlučena za gorivo, nego za porabu u gospodarstvu, kao 246 cestovnih stabala, 128 topola, ukupno 374 stabala. Amo nisu užeta u račun stabala koja rastu po livadah kao jelsa i t. d.

Osim toga valja užeti u račun razne vrste kupljene griva uz neobično visoku cenu iz susjednih sela, ne može se nađe mimoći ni škodu prouzročen u predlanjskoj zimi, ako se hoće pravedno auditi o teškom stanju u kojem se nalaze ovdejšnjici posjednici uslijed prevelike strošnosti nekojih vladinih osoba.

Znaljeljni očekujemo dakle ministrov odgovor na spomenutu interpelaciju. (Na prestrogo provajdjanju šumskog zakona luto je našar i na sastanci u Jelšanama, Materiji, dakle u susjedstvu Podgrada. Opaska uvedništva.)

Poročilo in računski zekljueček za 11 upravno lato 1905. „Podgradske po sojnice in hraničnice“. Primali smo sa zahvalom izviesljač i računarski zaključak posuđnica u Podgradu za god. 1905. iz kojega vadimo slijeće važnije podatke.

Tecajeni godine pristupilo je novih zadrugara 85 sa 94 dionice; odreklo se

je 7 zadrugara sa 7 dionica; istupilo je 14 zadrugara sa 14 dionica. Ostalo je dake 695 zadrugara sa 710 dionica ukupno iznosom od K 14.200.

Knjiziča ima društvo 311 sa iznosom od K 421.649-31. Novih zajmova je dalo zadrugaro 135, 42 vratiće posve zajam, ostalo je 681 zajmova u iznosu od kruna 344.941.

Upravnoga dobitka imala je K 3609-76. Po zaključku glavne skupštine dne 3. maja 1906. dalo se je odštetu ravnatelju K 390; nadzorstvu K 120; pomoćnom činovniku K 100. Ostalo je distoga dobitka K 2909-76 kćji se pribroji zadružnoj zadržali, koja iznosi K 15.145-00; pribrojivamo K 166 uplaćene pristupnine. Štedionice vloge prima se od svakoga uz 4½%.

Novčanog prometa bilo je: Primljka K 442.549-09, izdakta K 432.214-91. Uprukno K 875.764.

U ravnateljstvu bijahu izabrani na glavnoj skupštini dne 3. maja 1906. jednoglasno gg. Ante Rogać ravnatelj, Slavko Jenko zamjenik rav. Odbornici: Martin Pirc, Josip Strnad i Jakov Butinar.

U nadzorni odbor: gg. dr. T. Bilek,

I. Mukarović, J. Krančić, R. Logar, I. Uković.

Počastni sud: gg. A. Pešota, J. Prebilic, Stjepan Debenjak.

Iz Kastva nam pišu dne 22. o. m. Rodoljubu našu obitelj Frankoviću u županiji Rubeševoj u selu Dolčić zadešala je dne 20. o. m. m. teška nesreća. Preminuo je naime poglavar le obitelji vrijeđi naš Ivan Franković graditelj, posuzetnik i posjednik nakon dugotrajne i teške bolesti providjen sv. Otažstvi uništili. Prigodom njegovog pogreba dne 21. o. m. pokazalo je našo pučanstvo koliko je toga rodoljuba i posljeku cijenilo i stolovo. Pokojnik je bio na vrlo dobrom glasu, kao poduzetnik „prolo“ čitavom kotaru zbog njegovog postenja, marljivosti i solidnosti. U tih vrlinah odgojio je i čestilitog sina, koji si je već stekao u našim stranama kao graditelj poduzetnik i posuzetnik.

Odgovor na ispravak. Na dopisnik iz Lovrana obzirom na ispravak gosp. Frana Riga kandidata za mjesto poslužemstra iz Lovrana uvršten u br. 25. našeg lista nam javlja slijedeće:

Tjerao liciću pa išterao vuka, ili istina gudi pa ga gudalom po prstih bija!

Kad bi g. Rigo poznavao hrvatski jezik kako on tvrdi odnosno ispravljaju, moj dopis iz Lovrana uvršten u broju 24. dne 10. maja 1906. godine. Vrednost pokojniku bila lahka domaća gruda a njegovim milim i čitavoj rodbini naše iskreno saučesće!

Odgovor na ispravak. Na dopisnik iz Lovrana obzirom na ispravak gosp. Frana Riga kandidata za mjesto poslužemstra iz Lovrana uvršten u br. 25. našeg lista nam javlja slijedeće:

Tjerao liciću pa išterao vuka, ili istina gudi pa ga gudalom po prstih bija!

Kad bi g. Rigo poznavao hrvatski jezik kako on tvrdi odnosno ispravljaju, moj dopis iz Lovrana uvršten u broju 24. dne 10. maja 1906. godine. Vrednost pokojniku bila lahka domaća gruda a njegovim milim i čitavoj rodbini naše iskreno saučesće!

U majem dopisu zahtijevalo se da budući poslužemtar za Lovran nora poznati u govoru i pismu hrvatski, talijanski i njemački jezik te da je potpuno vješt svim trim jezicima. Nigdje nije bilo spomenuto da g. Rigo ne pozna te jezike, što dakle on ispravljaj?! Svakako mi dvojimo da on hrvatski potpuno poznava, on će valjda znati nekoliko riječi u dijalektu, kako jo to običaj kod nekolicine činovnika kao što je na pr. ja ga znaš! ja ga bila! ja ga vidila! i t. d. Mi čemo mu vjerovati jedva tada, kada budemo vidjeli njegove svjedodžbe izdane mu sa strane kojeg c. k. profesora hrvatskog jezika iz hrvatske gimnazije u Pazinu. Mi proti osobama nemamo ništa, zaliževamo samo da se našemu jeziku, koji je materinski i općevni jezik velik vredan stanovnika Lovranske občine — dade ono mjesto koje mu ide.

Njega preporučuju samo tajnjaci koji su si sagradili ovde svoje vile, od domaćih pa bilo i od naših protivnika onima malo preporuka. Tajnjacem pak savjetujemo da se ne pača u naše domaće stvari, za to oni nisu pozvani, mi rodjeni u Lovrani smo jedini gospodari u našoj kući, pa ne trpimo da nam doseljeni tajnjaci razumila gospodo?

Ravnateljstvu pošla i brzojava u Trstu javljamo pak ovim putem da Lovranci g. Rigu neće, jer će se naći sposobnijeg od njega, a g. Rigu poručujemo, da ne niče, gođe ga ne siju!

Iz Breze, občina Kastav, pišu nam 25. o. m. Davna je naša želja, da sagradimo u našem selu doličnu i pristojnu crkvicu na čast i slavu B. Djvice Marije. Dozvolu za to imamo od crkvenih oblasti i tako se nadamo, da ćemo moći ispuniti zavjet sto ga učinimo Majci Božjoj. Posto nas ima malo i buduć smo većinom siromasi, sakupljamo milodare po mjestinoj občini kastavskoj i dozvolili dolične oblasti. Do sada smo sakupili po Kastavčini kruna 772 i 44 para. U gostoni g. Ivana Vlahu občinskog savjetnika u Trinajsticih sakupljeno je na predlog vlastnika u istu svrhu K 11 i 15 para. Prigodom vjenčanja Mate Matetića s vrednom Ivankom Matetić u na predlog Cetina Barbara kod vatre sakupljeno K 7 i 68 para.

Docić se onim našim dobrotvorom srdačno zahvaljujemo t. j. gg. darovateljem i sakupljačem, molimo našu braću, da bi nam priskotili bilo kojim iznosom na potomoć, te ga upravili na veleč. župni ured u Kastvu. Biti ćemo im zahvalni do vijeka a njihova imena, kao što i svih naših dosadašnjih dobrotvora, objesiti ćemo u okvirima u novoj našoj crkvi.

Rodojubi i prijatelji, sjetite se nas Brezana, platiti će Vam Bog, a zahvalni ćemo Vam biti mi i naši potomci.

Bresani.

Pazinski kotar:

Primili smo iz Tinjana slijedeći dopis od kmela, te ga tiskamo u dijalektu kako smo ga primili.

Priko mire žalostne stvari so čuju u našem komunu odkada imamo ove poglavare. Sve je razputeno i skoro bili reka podvijano. Zaman se g. plovan muči i trudi u crkvi, ali svejeno se dogadjaju sramotne stvari, tako da je proplakati, če biti iz nas i nase dice.

Onu nedjelu kada su bili dosli oni čestni muževi u Tinjan, su po naputku, napojeni od poznatega smuljivca gledali da učine nemir samo da nebudemogli da čuti ono lipe beside i nauke, koje su nam pripovedali naši deputati gosp. Mandić, Trinajstić i Kurelić. Poljje ki su se dobro napili Jedinoga vina su i kamenjem jednomu od njihove partije glavu razbili tako da su ga morali popeljati u Pulu u Spital.

Na dan Duhove je opet jedan od tih nistarji ponosnih po bilom danu i na dobro dobroti kamikom razbijaju glavu policaju tako da je mora doći i komisjon od Suda.

Na Tilovu je pak bilo strašno bombardiranje u Krngi. Na 9 ur veder navali su preko 30 njih skamenjem, spuškami i revolveri na plovjanju i su hitali u okna i vrata porazbijali. — Brizan plovan čekao u strahu žalostni čas kad te doći u nutra i ga ubili. Nikoga nije bilo blizu za stati na pomoć, a niti onoga glasovitoga župana niti sior podistata dokle nisu drugi dan pod većer dosli žandarmi i polovili 13 provalnika; to je gospodine Vence. „Se mi me successi podeslū, oh come istruci la gente“. Zar ne gospodine da su lepo istruirani. Dakle tih 13 nemirnjaka su dognali vezane u Tinjan pak u pržun u Pazin. Javni je glas i mnenje da je sve to po naputku ljudi, ki hite kamen pak skriju ruku. I župan sin je marsirala na rehetsfigel s žandarmi u Pazin.

Ljudi Tinjanci, Kranjci i Supetarci ča da temo mi to i za naprid trpiti. To nesmimo ač će nas koji nito bolje razumimo još huje pedepsati. Mladež manje rasputnica, stili bi dobro živiti, lipo se nositi i niš ne delati. Ki ni upravo slip na obu oka mora viditi da nam je prepast gotova. Oni ki bi mora svojim izjednom sviliti nam najveć škuri. Tanto prije prid ūčiti lita ni bivalo tako, je bivalo nikoliko već straha od poglavarsva. A sada danje poglavare des viditi najveć s ovima nom polju; naime da liepsaju hram božje!

munjjenki po oštarjih mā nē s pametima ljudi.

Na nege dakle je još doba. Ja ki sam siromat kmet i poljodelac ki živim med vami vam trdu viru dajem da ćemo se pokajati ako se ne složimo lipo kako brati.

Vidite kako u čeljadi kadi nī složene sve propada, to imamo dosti izgleda pred samim nosom, a tako jo i u komunu, ako izberemo muža od duše i kusijence; mužak i ljube sv. veru i crkvu i naš zajik, ti će skrbiti za nas kako za svoju dieu. Bolje će nam biti da držimo brata za brata nego talijana i prodane idajice za gospodare.

Javna zahvala: Vrijedno drustvo sv. Jeronima u Zagrebu poklonilo je ovdešnjoj školskoj knjižnici 50 komada svojih knjiga, na čemu mu se potpisano najusrdnije zahvaljuje.

Žminj koncem maja 1908.

Ravnateljstvo pučke škole.

Istarsko planinsko društvo.
Iz Pazina pišu nam 22. o. m.: Našemu neuromornom prvaku družniku Trinajstiću i njegovim vrednim drugovom imamo da zahvalimo, što se je napokon i kod nas ustrojila podružnica "Slovenskog planinskog društva" kojemu je slijedi u Ljubljani.

Jučer sakupljamo se na poziv g. dr. Trinajstića te zaključimo jednoglasno da su i ovde ustrojili istarsko planinsko društvo kao podružnica redenog društva. Pravila su odmah prihvaćena i izabran odbor od 4 lica, koji će učiniti sve potrebite korake. Za konstituiranje društva je određen dan 8. srpnja i to na Učki kamo će članovi idi onoga dana na izlet. Odluka je iz Pazina u subotu na 7. srpnja poslije podne vikendom do Lupoglave. Umoljavaju se uz te sviljarski prijatelji planina, da se potruže onoga dana na Učku te da pristupe novom društvu za člana. Uz to se umoljava, da se sviljarski iz istoga većeg mjeseta međusobno dogovore i izaberu jednog povjerenika društva, te ga predlaže na Učki pazinskom odboru. Pobilje o cijelom društvu i pravilima moći će članovi dozнатi na Učki od pazinskog odbora, a sko već sada koji želi ito pobliže dozнатi, neka se obrati na prof. g. Luku Broliha u Pazinu. Buduć je ovo prvo latočko društvo u Istri, a ima eminentno narodno kulturni zadatok, to se je nadati na osmoga na Učki velikom broju izletnika obojega spola.

Brest, župa Vranja.

Oprositite gosp. uređnici, da vam se nepozvan oglasim iz mjesa, koje je mnogim nepoznato. Ako već navađni obred sv. katoličke crkve imaju osobitu jakost probudjivati sveta osjetila u srcu vjernika, ter ih hrabriti na pobožnost, koliko više probude tek nenavadne svečanosti duše vjernika i napunju ih neopisivom radošću i veseljem. Odalle dakle dolazi, da se među narodom riedke crkvene svečanosti toliko više pohadjuju n. pr. blagoslav nove crkve, blagoslav križnoga puta, mlada sv. misa itd. privabe uobičajenoj narodu iz bliza idaleka. Također kod nas se je na duhovski ponedjeljak sve trio, buduć bila je u našem selu svečanost, kakove još nije bilo nikada ovđe, najme blagoslav nove kapеле, koju su pobožni žitelji selu Brest sagradili na čast Majki Božjoj. Velika bijaše to žrtva za ovakovo malo selo, koje broji do 300 duša pa sakupili preko tisuć četiri sto krune, osobito u današnje vremje. Pokazali su Breščani, da nisu samo u narodnom pogledu napredovali, jer kako lako se je jednom dao Breščanski seljak zašlepiti od narodnoga neprijatelja, tako danas neima dara, neima rieci s kojom bi se da podkupiti. Jednom se je mnogo govorilo o Breščanima nu malo dobroga, ali koliko se je jednom govorilo slabo, tako se sada dobro, jer dandanac stanovnički selo Brest jesu takoreku na uzor mnogim drugim našim selim u svakom obziru. — Tako isto napreduju na crkve,

te i tako pokažu svetu, da nisu zadnji. — U nevolji, kako je ovih poslednjih godina — suša, luča, bura, uzdiše stronah seljak s milom Očeu nebeskom; prepuruće se pri prošnji B. D. Marije, ipak da ruje koliko može znajući, da će mu biti stostruko povraćeno. Prava pobožnost je radodarna, sve učini, da bi se uviziše slava trojedinstva Boga i slava Marije kraljice neba i zemlje.

Već je bilo rumenozlatno sunce u veličanstvenoj sjajnosti kroz brda i doline priplavalo, i sav prostor pred župnom crkvom kreat narodu; ne samo iz niskoga stališta, već također iz višega; sve je željno očekivalo preč. g. viteza dekanu Nežića, koji je imao obavili sv. blagoslov slike Preblatene Djeve. Kada je prečanstveni obavio uz mnogobrojnu, azistencu gg. svećenika sveli čin, mnogim su suze u očima lješkale, kada su vidili pred sobom onu sliku, pred koju će hoditi moliti milosti u milosrdje božje, blagoslavljenju. Poslije blagoslava krenula je procesija iz župne crkve pjevajući pjesme i litanijske Majke Božje u selo Brest. — Vremena nam je bilo prijazno pa prem put strm i dalek, ipak nitko nije žalio, dapaće svakomu se je vidjelo na licu ono veselje i radost što su ovaj svjet dati nemože. Kada su djevojke donesle sliku Majke Božje na mjesto, kamo su ju imali postaviti, koje je mjesto uslijed dozvole prečanstvenoga biskupskega ordinariata blagoslavljen, da se može služiti i sv. misa — stupi na pripravljeno mjesto velečanstveni gosp. župnik iz Brda te izreče veoma lijepo slovo u čast i slavu Djeve Marije. Njegov govor je tako isao k srcu da su mnogog suze oblije, osobito žitelje selu Brest, kojim je kazao da su sretni, da je Marija, njihova duhovna Majka izabrala u njihovoj sredini prostor gdje će medju njima prebivati. Danas je ovomu selu jošlo spasenje, preporučujući ih u obrant One, koje slika na oltaru stoji. Neka nastoje, da živu tako, da bude ona medju njima rado prebivala i da se budu obistinile njezine rieci, koje je kazala: Da njezino najveće veselje je prebivali medju svojom djecom; neka gledaju da budu u istini ne samo imenom, nego i vrlinama prava djeca svoje duhovne Majke. Poslije propovjedi prikazao je vel. g. umirovljeni župnik Petar Pukulić pred kapelom na otvorenom mjestu Svevišnjemu gospodinu Bogu nekravu žrtvu na čast Djeve Marije.

Tako se je ova lijepa svečanost svršila koja će se staro i mlađe sjećati dok budu živi.

Porečki kotar:

U laži su kratke noge. To poručujemo laži-piskaru trčanskog „Zidovčića“ iz Oprtija, koji je tomu listiju da rogo za svečinu priopovjedaju mu kako je „poznati agitator“ zrenjanski župnik Červar sakupio u „lijepon“ broju seljaka sa Krasa u tamnojšoj školi, kako ih je buček proti Talijanom i kako ih je na koncu pozvao, da doprinесу milodara na korist družbe sv. Cirila i Metoda a seljaci da su mu zapustili dvoranu i da nije nitko dao ni novčića.

Nama se neće pobijati ovakve gluposti talijanskog laži-piskara dok znamo pod izvještio, da se je dne 27. maja u školskim prostorijama kod Sv. Lucije sakupilo množstvo našeg naroda, da se je onog dano upisalo preko 70 članova u podružnicu i da se je sakupilo što od članarine što od milodara 52 krune, što je svakako znatna svota za siromašno pčanstvo onoga kraja. Učinio si dakle „flosco“ ti glupi smušenjače, nipošto pak veleč. g. Červar.

U narodne svrhe. Prigodom 40-tog imandana i rođendana vč. g. Ante Nedređe, župnika u Sterni sahrabro su u malem društvu sakupljenim za njegovim gospodljivim stolom svota od 30 K na predlog vč. g. Sime Červara, od koje je polovica portana Družbi sv. Cirila i Metoda u Volosko, a druga polovica Djakom pčipom, društva u Pazin.

Koparski kotar:

Sa Buzetskog Krasa pišu nam 17. o. m.: Jedan nas posjednik imao je neadvanc ukojiti na kolarskom sudu u Podgradu jednu česticu zemlje, koju je baštinio po jednom svom rodjaku. Odnosni sudbeni spis, kojim mu je kotarski sud u Buzetu tu česticu dosudio, bio je sastavljen, kako je naravski, u hrvatskom jeziku. Očekivao je dakle punim pravom, da će ta čestica biti uknjižena u gruntovanoj kuži u Podgradu u hrvatskom jeziku, posto je taj kotar napućen izključivo Hrvatima i Slovencima. Ali se je luto prevario. Nalog, na spomenuti hrvatski spis, za unešenje u zemljistnu knjigu, napisao je upravitelj onog suda žavjetnik Paulin u talijanskom jeziku. G. žavjetnik je hotio tim pokazati ne samo svoju ljubav do našega jezika, već i svoju zahvalnost, što mu se je odavale sreti. Sretan mu put!

Vjenčali se. Sudbeni pristav u Buzetu g. dr. Šćitomir Dolenc vjenčao se je dne 20. o. m. s dražestom gospodnjicom Giselim Širicu iz Gorice. Sređene čestice!

Franina i Jurida.

Jur. Si čuja Franine za jednu lipu novitad od biskupa Flapa.

Fr. A što to nu!

Jur. A to, da je pred dva lita dopustia jednom učitelju na puljescini, da dicu uti kršćanski-katolički nauk, premda je i vrabećima na krovu poznato, kako misli i drži do kršćanske a osobito katoličke vire.

Fr. Poštočiraće se ta brižna dica lipu naučiti.

Jur. E tako ti je to kod nas u Istriji, samo da hrvatski pop ne uči dicu.

Fr. A da što drugo; svuda manjarija i i sve dobro: samo da se Hrvatima i viru uzme!

Jur. E da za učiniti dešpet Hrvatima, počeli su po Istriji framazuni učiti kršćanski nauk.

Razne primorske vesti.

Javna zahvala.

Najsrdačnije zahvaljujem se svim što su se me sjelili prigodom moga imandana, i pozdravljaju našijski krešnjenje sve, uz vrću molitvu da se uzajamnim radom čim prije izpuni opravданa želja svih nas za olivenjem težnja ciclokupnoga hrvatskoga naroda.

U Beču, 24. juna 1906.

Vjekoslav Spinčić,
zastupnik naroda.

Trčanska podružnica „Slovenskog planinskog društva“ nam javlja, da će dne 1. julija t. g. biti u prostranom vrtu „Narodnog doma“ u Sv. Ivanu (u trčanskoj okolici) velike planinsko slavlje „Veseli dan na planinah“, kojega će čisti dobitak namenjen za gradnju ulaza u orijasku jamu „Dimnice“ u Slivju (kod Podgrada u Istri).

Ta će je jama pred kratko tekar vremena potanje pretražila; njene čarobne krasote su uzbudile obrež zanimanje tako, da je moralu „Trčanska podružnica“ s načinom pretinjanja biti boj a da joj se posreći, da si osjegura taj hiper slavenskog Krasa. Jama, nudnja nevidjenih krasota u obliku svojih silnica siga kapnika, te dvije riečice, koje se žuboreći stiču u jezeru. Glavna poteškoća obstoji sada kod ulaza jer se mora onaj, koji želi posjetiti tu

jamu spustiti po konopcu oko 40 metara je za hrvatski elemenat u mornarici, koji u dubinu; jama će tek u onda postati občenito pristupa, kada se dogotovi poseban ulaz.

Razored planinskog slavlja nudja mnoge zanimivosti: „Triglavská koliba“, „Planinski muzej“, Planinski sajam“, „Gorska kavana, itd.“

Novi ratni brodovi a-u mornarice.

Na drugom mjestu priobjećujemo pritužbu hrvatskog delegata dr. Vl. Nikolića, što ju je podnio u ugarsko-hrvatskoj delegaciji i zbog toga, što nenoši nijedan od ratnih brodova naše mornarice hrvatsko ime prema su na brodovih te mornarice bar dve trećine hrvatskih mornara.

Kako čitamo u novinah u brodogradilištu Stabilimento tecnico triestino gradi se sada jedanaest ratnih brodova, od kojih neće opet nijedan nositi hrvatsko ime. I to se zove pravednost u Austriji! Novi brodovi se grade: jedna oklopnača od 10.000 tona, četiri torpiljska razbijica od 400 tona svaki, pet velikih torpiljača od 200 tona svaka i jedan tender za ratnu mornaricu. Oklopnača „Erzherzog Ferdinand Max“ i jedan torpiljski razbijac već su na vodi; dok su ostali spomenuti brodovi još u arsenalu. Sve tri oklopnače t. zv. nadvojvodskog razreda bit će spremne za boj početkom buduće godine. Te su oklopnače: „Erzherzog Karl“ koji će učestvovati u ovogodišnjem flotnim vježbama, „Erzherzog Ferdinand“, na kojoj se još instalira topničto i spomenuti „Erzherzog Ferdinand Max“. Buduće će godine imati dakle naša ratna mornarica osim tri ratna broda starog tipa („Tegethoffe“, „Rudolf“ i „Stephanie“) tri oklopnače od 5000 tona (monarhov razred), tri oklopnače od 8000 tona (habšburški razred) i tri oklopnače od 10.000 tona (nadvojvodski razred). Projektovana je izgradnja triju oklopnača od 13.000 tona svaka. Osim gosporemenutih torpiljača izgradiće se novo brodogradilište „Danubius“ na Rici još 10 torpiljača i 6 torpiljskih razbijica po tipu torpiljskih razbijica „Huszar“, izgrađenog u Englezkoj. U Trstu se sada obavljaju pokusi s novim izumrjenim brodom, koji ima benzinski motor, te juri brzinom od 37 kilometara na sat.

Razprava o ratnoj mornarici u ugarsko-hrvatskoj delegaciji.

U ugarsko-hrvatskoj delegaciji, hrvatski delegat Vladimir Nikolić zauzeo se

jamu spustiti po konopcu oko 40 metara je za hrvatski elemenat u mornarici, koji u dubinu; jama će tek u onda postati občenito pristupa, kada se dogotovi poseban ulaz.

Rekao u glavnom: Obzirom na to, što gotovo čitavo primorje Austro-Ugarske nastavaju Hrvati, to on podnosi na zapovjedništvo mornarice u ime svojih mandatara nekoje želje i pritužbe. Premda je 60% mornara hrvatske narodnosti, viđe se, da je od 710 pomorskih časnika samo 50 hrvatske narodnosti; dok ih je 120 iz Gornje i Dolje Austrije, 78 iz Češke, 41 iz Moravske, 52 iz Štajerske, 37 iz alpinskih zemalja, 38 iz Galicije, Slezke i Bukovine. Okolnost da časnici na poznatu jeziku momčadi, a od momčadi se opet traži poznavanje talijanskoga i njemackoga jezika, ta okolnost dovodi do poteškoća u službi. Kod vojničke akademije moralio bi se kreirati više mješta za pripadnike hrvatske narodnosti, jer je u početku školske godine 1904./5. bilo na toj akademiji popunjeno samo 14 mješta sa Hrvatima iz Hrvatske, a sa 9 iz Dalmacije, dok na austrijske pripadnike odpada 70 mješta. I pouka u hrvatski morala bi se intenzivnije provaditi. Značajno je to, da nijedan ratni parobrod ne nosi hrvatskoga imena, što je tim uvedljive, jer hrvatski mornari pripadaju k najboljima u svetu.

Jubilej nadbiskupa Štadlera. U nedjelju proslavljenja je svečanom načinom 25. godišnjicom biskupovanja presvj. gospoda Josipa Štadlera nadbiskupa u Sarajevu. Svečanosti započele su već tekom čedna, a vrhunac bio je u nedjelju. U petak dočekani su gosti, u subotu čestitaju nadbiskupu pojedinci i izaslanstva. Isti dan bila je na večer bakljada i podoknicu nadbiskupu. U povorci bijahu: vojno-veteranska glazba, društvo „Trebević“, izaslanstvo bosansko-herceg. hrvat. društava, „Hrvat. Sokol“, vojno-veteransko društvo, odbor i članovi hrvatskog „Napretka“, svečanostni odbor i gradjanstvo. U nedjelju u 9 sati bila je svečana jubilarna sv. misa, kod koje je nadbiskup propovedio. Poslije sv. mise svečana procesija uz pratnju vojne glazbe. U 2 sata bio je svečani banquet u dvorani „Društvenog doma“ na poziv bresv. g. Nadbiskupa. Galerija bijaše rezervirana za občinstvo. Poslije banketa izlet u Ilidže lokalnim vinkom i onđe zavabio. Dne 25. lipnja bijaše oproštaj od gostiju. Iz Zagreba posla su na tu svećanost od prvostolnoga kaptola lektor presv. g. nasl. biskup B. Švinderman, opat i kan. g. Ant. Bibulić.

Zivih! Samo napred!

i kanonik I. Pličarić. Od hrvat. svećuštva rektor magnificus dr. A. Heinz i dekan bogos. fakulteta dr. A. Bauer te profesor dr. J. Pazman.

Presvj. nadbiskupu šaljemo i mi najsrdačnije čestitke povodom njegovog biskupskog jubileja.

Potlički sastanak u Brestu kod Buzeta obdržavat će se na dan slavenih Apoštola sv. Cirila i Metoda dne 5. jula o. g. Na sastanku govorit će narodni zastupnik profesor Mandić.

Sa brodogradilišta u Brndih (na riečko-istarškoj mediji) pišu nam, da je tamo zaposleni radnik Ivan Lukarić, mlađi od 15 godina, rodom iz Vrbnika, tako nesretnog mladića pao, da si je zlomio desnu nogu i ima težko ranjen. Nesretnoga mladića odvezose kočijom u riečku bolnicu.

Istrani!

Dne 2. i 3. septembra o. g. obdržavati će se u našoj priestolnici u ponosnom Zagrebu svesokolski slet, na kom će se sakupiti preko tri hiljade sokola Hrvata i Srba, Slovenaca i Bugara, Čeha i Poljaka. Biti će dakle ročište slovenskih junaka dičnih Sokolova.

Iz naše Istre potiče na slavu sokolaši Pule, Pazina i Voloskog, nu buduć da će u to doba biti otvorena i gospodarska izložba, to bi dobro bilo, da se sokolašima priključi i drugi rodoljubi diljem Istre. Dobro bi i koristno bilo da se iz svakog ovećeg selja izabere po jedan naš rodoljub i da se odluci potći u Zagreb. On bi onda mogao na povratak pričati seljanom o ljepoti mire naše domovine, o sili i veličanstvu slovenskih junaka, o ljubavi i susretljivosti bratskog, o slobodi zlatnoj, o krasoti naše liepe metropole bielog nam Zagreba, ter o divotnoj slavi dosad nikad nevidjenoj.

Ako bi se prijavio dostatan broj izletnika moguće bi se dalo upriličiti i poseban vlak, nu aki i ne bude to moguće, dobit će se znatan popust na zeljeznici, tako da put iz Pule u Zagreb i natrag neće puno više od 20 kruna doći, a za siromašnije nastojat će se, da budu imali stan i hranu besplatno. Svaki, koji želi poti, neka to prijavi g. L. Križ u Pulu najduže do 15. jula o. g. ravnjanja radi. Na posao dakte pa u Zagreb mlađa braća, da si naša od zlote i prevare od izdaje i nepravde otvrdjena srca ugrijemo i razarimo na grudima ljubavi bratstva i slobode.

Lacko Križ,
starosta Sokola u Poli.

Dr. Iv. Pošćetić, Dr. D. Trinajstić,
star. Sokola u Voloskom. star. Sokola u Pazinu.

POZIV.

U nedjelju dne 1. jula o. g. držat će Žminjsko društvo za stednju i zajmove u 7 sali u jutro svoju drugu redovitu glavnu skupštinu, na koju se p. n. gg. zadrgari načelnici pozivaju.

DNEVNI RED:

- Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
- Izvješće i obračun za drugu upravnu godinu 1902.
- Odluka o uporabi čistog dobitka.
- Izvješće odbora za gradnju mlina na benzingu.
- Nagrada računaru.
- Nagrada poslovaču.
- Možebitni predlozi.

Odbor.

Javna zahvala.

Prigodom teške bolesti, smrti i sprovoda našeg nezaboravnog i predobrog supruga - oca

IVANA FRANKOVIĆA,

graditelja, poduzetnika i posjednika u Rubeši-Kastav primili smo toliko dokazu ljubavi i sažljivenja, da čitimo dužnost zahvaliti se ovim čljevima svim milim rođakom, prijateljem i susjedom. Osobitu zahvalnost i hranost izričito veličenu gosp. dru K. Daboviću, občinskom lječniku u Kastvu, koji je u svakako doba sa najvećom pripravnostu i njegovom nastojao ublažiti teške boli, kao tako i dr. prečestalom gosp. župniku-dekanu Ant. Ellneru, koji je sa poznatom ljubaznošću podio sreće utječe viši puta nezaboravnu i milomu pokojniku.

Platio Bog svim obilno svakim dobrim!

Za razluženu obitelj:

Katica Franković rođ. Zamlić.

Ivan Franković,
sin.

Blagostanje obitelji
Im. svil namještena
briga naših kućanstava

Kathreiner-
Knapppova
sladka kava

ugodna je i tečna po našem Kathreinerovu priečebu, ali nije zatočite, jer je to prava stoga uprave
neprincipielle prednost u kućanstvatu

Neka se kod kupovnja kavice naš
gost u Kathreineru, nota se za
neprincipielle prednosti u kućanstvatu

HOTEL BALKAN - TRST

KAVANA i REŠTAURACIJA

NOVA ZGRADA, 70 elegantnih soba

električna rasvjeta, kupelji, cene umjerene.

POČKAJ i KÖGL

OLOVKE

u korist dražbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u
tiskari Bagdija i drug. u Puli
prije (J. Krmpotić i dr.)
uz cenu od 2 do 10 para.

POKUŠAJTE VYDROVE PROIZVODE!

Može se je dobiti kod svih trgovaca već,

gdje ih nema, zatražite je izravno kod nas.

VYDROVA TVORNICA JESTVINA U PRAGU-VIII.

Svoj k svomu!

Svoj k svomu!

NOVO SKLADIŠTE POKUĆSTVA

A. Žunić & C° - Pula

na uglo ulice Via S. Martino i Gironvallazione

Novouredjeno skladište sva-
kovrsnog pokućstva:
zrcala, slika, stolica, divana
— itd. itd.

Cijene umjerene.

J. KOPAC

SVIJEĆARNA DA PARU

Gorica - ulica Sv. Antona

Preporuča pred. svećenstvu, crkvenom sta-
rešinству, p. n. slavnom občinstvu svijeće
iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 5—. Za prijednost
jamčim s K 2000. Svjeće za pogrebe, za božićna drva,
vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroji,
koji kroz vlagu, rotaciju, astmo (težak dijana), ne-
spavanja, učinju u svu nepriljivo, glavobolje (mi-
grane) kucanje srca, žubobolje, mužavice slabosti,
studenje rukav i nogu, padavice (epilepsije), močarenje
postolje, najnosti, navještice, neugodnosti, drijanjanje
na tlu, influence skopanje sa bolesničkim hrbta, bie-
gila (malekrvništvo), težućina grčova, hertečnost,
lachan, punokrvništvo, svih udalih grčeva, hepo-
chondri, teželjnih grčeva, hannerholde, kao i kod
svedoči slabosti itd. Pluti kroz nemudrilićevo sred-
stvo, pošto elektro-magnetička struja cijelim čovječ-
nim telom djeluje, dime se rečene bolesti u naj-
kratčem vremenu izleče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti
više razmatraju elektriziranje tela upotrebljuju, ali ipak
na taj način, da jaka struja samo prolazi u po-
vratnom kroz telo prolazi, dočim neprotiv tomu
struja elektro-magnetični križ ili zvezde R. B.
broj 86967, kako je juči rečeno, unjerenjem načinom
neprekidno na telo djeluje, što znakomo hrđem
izlečenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20

godina stare bolesti izlečene su sa mojim strojem
posve! Od izlečenih sa mojim strojem R. B. broj
86967 izravně zahvalio kao i od održljivih slojeva
izdane svjedočbe i priznanice iz svih strana sveta,
poljopravne su u mojoj pismohranu, gdje se stope ak-
takoma u svaku doba na svud. **GDJE NIEDAN LIEK
NUE POMOGAO, MOLIM POKUŠAVI MOJ STROJ,** jer
je t. sigurno sredstvo proti gore navedenim bole-
stima, a onaj healestnik, koji po mojem stroju nebi
neblije izlečen, najduže u roku od 45 dana, donosi
novac natrag.

Upozorujem cijelo p. n. občinstvo na to, da
se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Volunim, koji
je poradi svoga neuspješnog zabranjen u Njemačkoj
kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki
elektro-magnetički križ ili zvezda R. B. broj 86967
osigurovao se hvali i uživa vanrednu dopadnost poradi
svog izvrsnog lječenja.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabiti ga mogu samo djeca
i jako slabe godopode.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga kod ostalih 20
godis, kroničnih bolesti.

Dopravljanje i narudba obavljaju se i u hrvats-
kom jeziku. Pouzećem ili ako se norac unapred po-
falje, razumljeće glavna prodavača za ta i nožem:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Vadász-ulica 43/A.
Kalman ulica ugao.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadružare, koji uplaćuju zadružnički diktora jedan ili više
po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te
plaća od istoga 4%.

čisto bez ikakvođe odbitke.

Vraća na štednju uložene iznose do xooo K bez predhodnog
odkaza, a iznose od xooo K
ako se nije kod uloženja saglasno ustanovio veći ili manji rok za
odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadružarom, i to na hipoteku
i zadružnice uz garantiju.

Uredovni sati svaki dan od 9-12 sati prije podne i 3-6 sati
posle podne; u nedjelju i blagdanac
osim julijan i augusta mjeseca od 9-12 prije podne.

Družišnica pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9,
prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže
informacije.

Ravnateljstvo.

SVOJ K SVOME

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, postovanom svećenstvu, crkvama,
bratovštinsama svoju krasno uređenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA.

Kod mene se dobivaju izvrste, a od mnogih priznate u svim veličinama
svijeće od pravog pčelinjeg voska kao i finog crkv. tanjana.
Prodajem dobra i svjeća — po zdravje — koristna meda K 1-20.

Kupujem uz dobra cijenu u svim kolikočama žutog voska.

Svaku i najmanju narudbu p. n. misterija obavljam najspretnije,
kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

Vladimir Kulic,
Šibenik (Dalmacija), glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU.

Važno za izseljenike!

Prva i najveća hrvatska banka u Americi

utemeljena god. 1890.

FRANK ZOTTI & COMPANY

108 GREENWICH ST., NEW-YORK.

PODRUŽNICE:

11 Broadway, New-York
763 Tenth Ave., New-York

99 Dearborn St., Chicago, Ill.

609 Smithfield St., Pittsburg, Pa.

Odprenja putnika iz Europe u Ameriku i obratno, sa najboljim par-
brodima i uz najjeftinije cijene.

Prodaje izvorne željezničke karte za svako mjesto sjedinjenih država.

Prima i izplaćuje novčane posiljke za svako mjesto kruglje zemaljske,
putem pošte, bankata ili brojavnog.

Kupuje i prodaje inozemski novac uz dnevne cijene.

Užitava tražbine, ostavštine; prima sve u odvjetničku struku zasjecajuće
poslove.

Važno za izseljenike!

Upozorujemo svakoga onoga, koji namjerava u Ameriku putovati da nas
bezuvjetno obaviesti, kada, sa kojim parobromom dolazi i u koje mjesto sjedi-
jenih država je naumio putovati; doseganjek zakoni vrlo su strogi, te se
svakomu lako dogodi, da bude od izkrizeta izključen. Zahadem li za vas
dolazak, nas činovnik će vas dočekati i pobrinuti se za vas.

Željezničke karte, za svako mjesto sjedinjenih država mogu se kod nas
mnogo jestinije dobiti, nego li da se u Europi kupe. Preporučamo s toga
putnicima, da si kupi karte samo da New-Yorka a za željezničku kartu od
New-Yorka dalje neka se na nas obrate.

Traži li tko rođaka ili prijatelja u Americi, najlaglje će našim posre-
dovanjem za njega saznati.

Za bilo koje posredovanje u Americi, обратите se na:

PRVU HRVATSKU BANKU u AMERICI,
FRANK ZOTTI & COMPANY,
108 Greenwich Str., New-York, U. S. A.

Važno za izseljenike!

ŽELUDČANE KAPLJICE

sa zaštitnim znakom sv. Marka.

500 godina je stara ljekarna u kojoj se
po liečnički istraženom receptu želudčane
kapljice priređuju. — Ove želudčane
kapljice, koje su priređene po od jednog
liečnika dobijenom receptu, dokazuju svoju
izvrstanost za sačuvanje zdravlja, jer je
bolest živaca, bledoča, nesau, migračna, gla-
vobolja, čini uvek zla probavu i zato nastajuća slabokrvnost. Iste deluju
izvrstno kod nahladjenog želudca, slabosti želudca, zlo probave te s tim u
savezak zatvorenosti i bretežnosti.

Izvadak iz raznih međi dobrovoljno posluži zahtvalnih pisa me:

Sa Vašim želudčanim kapljicama sam posvema zadovoljan poštu & njima moja kćerku
od mnogogodišnje bledoće izlečio. Molim Vas poslati mi za K 8— još 2 tuceta istih.

Hinko Kubricht, mjestni sudac u Radenburgu.

Važe želudčane kapljice žudnovato pomognute mojoj ženi proti želudčanoj boji. Poslatite
mi ponovo 12 boćica. Josip Schneider, kućevlastnik u Beču, Wiednerhauptstrasse.

Želudčane kapljice dostavljaju se sa bezplatnim zamatom i kao slo-
bona posiljka ako se unapred poslaže iznos ili pouzećem uz cijan:

1 tucet K 4—, tri tuceta K 11—, 5 tuceta K 17—

Razaslije samo

„Gradska ljekarna“ u Zagrebu — Markov trg, 29
bilži crkve sv. Marka.